

02.06.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**02 Haziran 2023
Cuma**

02.06.2023

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

02 Haziran 2023 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Evde Sağlık Hizmeti Sunumu Hakkında Yönetmelik
- İstanbul Gedik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 30/11/2022 Tarihli ve E: 2020/4, K: 2022/147 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 13/12/2022 Tarihli ve E: 2020/28, K: 2022/156 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 23/2/2023 Tarihli ve 2018/5126 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 23/2/2023 Tarihli ve 2018/13551 Başvuru Numaralı Kararı

TOBB'un 5 kişilik A Takımına İstanbul'dan iki isim girdi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu'nun görev dağılımı yapıldı. Başkan dışında yönetimde yer alan 20 isimden 12'si Genel Kurul'da yapılan seçimle yenilenirken, 5 kişilik A Takımın'a İstanbul'dan iki isim girdi.

ANKARA (EKONOMİ)

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) önceki gün tamamlanan 79. Genel Kurul'da, TOBB Yönetim Kurulu'na seçilen üyeler Rifat Hisarcıklıoğlu başkanlığında bir araya geldi. Toplantıda Yönetim Kurulu üyeleri arasında görev dağılımı yapıldı.

Başkan dışında yönetimde yer alan 20 isimden 12'si Genel Kurul'da yapılan seçimle yenilenirken, 5 kişilik A Takımında da iki isim değişti. Önceki dönem Başkan Yardımcısı olan Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk yeni dönemde üye olarak yönetimde görev alacak. Önceki dönem Başkan Yardımcılarından Ayhan Zeytinoğlu ise yeni dönemde yönetimde görev yapmayacak. Bu iki ismin yerine İstanbul Ticaret Odası Başkanı Şekip Avdagiç ile Ege Bölgesi Sanayi Odası Başkanı Ender Yorgancılar Başkan Yardımcısı oldular.

TOBB'un yeni yönetiminin görev dağılımı şöyle:

-Ali Kopuz (İstanbul Ticaret Borsası) Başkan Yardımcısı

-Salih Zeki Murzioğlu (Samsun Ticaret ve Sanayi Odası) Başkan Yardımcısı

02.06.2023

- Tamer Kıran (İMEAK Deniz Ticaret Odası) Başkan Yardımcısı
- Şekib Avdagiç (İstanbul Ticaret Odası) Başkan Yardımcısı
- Ender Yorgancılar (Ege Bölgesi Sanayi Odası) Başkan Yardımcısı
- Faik Yavuz (Ankara Ticaret Borsası) Sayman Üye
- Selçuk Öztürk (Konya Ticaret Odası) Üye
- Cengiz Günay (Tekirdağ Ticaret ve Sanayi Odası) Üye
- Zeki Kıvanç (Adana Sanayi Odası) Üye
- Engin Yeşil (Diyarbakır Ticaret Borsası) Üye
- Hakan Ülken (Aydın Ticaret Odası) Üye
- Şaban Aziz Karahmehmetoğlu (Rize Ticaret ve Sanayi Odası) Üye
- Mehmet Büyüksimitçi (Kayseri Sanayi Odası) Üye
- Mustafa Cihat Lokmanoğlu (Mersin Deniz Ticaret Odası) Üye
- İbrahim Burkay (Bursa Ticaret ve Sanayi Odası) Üye
- Seyit Ardiç (Ankara Sanayi Odası) Üye
- Işınsu Kestelli (İzmir Ticaret Borsası) Üye
- Ali Çandır (Antalya Ticaret Borsası) Üye
- Mehmet Tuncay Yıldırım (Gaziantep Ticaret Odası) Üye
- Saim Özakalın (Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası) Üye

SETBİR'den "güçlü gıda güvenliği otoritesi" talebi

SETBİR Başkanı İsa Coşkun, güçlü bir gıda güvenliği otoritesine her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulduğunu belirterek, yeni dönemde güçlü bir ekonomik programın ortaya konulmasını beklediklerini, kısa, orta ve uzun vadeli geliştirilecek politikalarla tarım ve gıda sektörüne daha fazla önem verilmesi gerektiğini söyledi.

Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği (SETBİR) Yönetim Kurulu Başkanı İsa Coşkun, 1 Haziran Dünya Süt Günü dolayısıyla, vatandaşların kaliteli süte erişimi için çalışmalarına devam ettiklerini, geçen yıl "Süt Değerlidir: Tek İhtiyacımız Kaliteli Süt" projesini hayata geçirdiklerini ve "Türkiye Süt Sektörü Yol Haritası Politika Belgesi"ni de kamuoyuyla paylaştıklarını hatırlattı.

Türkiye'nin geçen yıl 21,6 milyon ton süt üretimiyle dünyada sekizinci, AB ülkeleri içinde Almanya ve Fransa'dan sonra üçüncü sırada yer aldığını vurgulayan Coşkun, "Süt ürünleri, her gün binlerce satış noktasında tüketicilerle buluşuyor. AB ve Avrasya Ekonomik Birliği ülkelerinin de dahil olduğu 100'ü aşkın ülkeye süt ve süt ürünleri ihracatı yapıyoruz. Ülkemiz süt sektörünün potansiyeli çok yüksek ancak kaliteli ve güvenli süt üretiminin ve üretim potansiyelinin artırılabilmesi için istikrar sağlayıcı tedbirlerin alınması ve bazı yapısal sorunların çözülmesi gerekiyor." diye konuştu.

Coşkun, salgın, Rusya-Ukrayna Savaşı ve 11 ili etkileyen depremler nedeniyle dünyanın olduğu gibi Türkiye'nin de zorlu bir dönemden geçtiğine dikkati çekerek, bu süreçte tarım ve gıdanın öneminin daha iyi anlaşıldığını anlattı.

Küresel gıda sistemlerinin üretkenliğinin, sürdürülebilirliğinin ve dayanıklılığının öneminin daha net ortaya çıktığını vurgulayan Coşkun, şöyle devam etti:

"İçinde bulunduğumuz bu süreç, ülkelerin gıda ve gıda ham maddeleri üretiminde kendi kendilerine yeterli olmalarının ne kadar önemli olduğunu bize gösterdi. Bu durum birbirinden ayrılmaz olan süt, et, yem sektörlerinin ülkemiz için stratejik öneme sahip olduğunu bir kez daha bizlere hatırlattı. Gıda arz güvenliği, iklim değişikliği ve buna bağlı meydana gelen olumsuz hava koşullarından oldukça etkilenmektedir. Bu gerçeği de göz önüne aldığımızda kalıcı ve kapsamlı çözümler üretmenin her zamankinden daha kritik olduğunu kabul etmeliyiz."

İşletmelerin yapısı değiştirilmeli

Coşkun, süt işletmelerinin yapısının da diğer önemli bir konu olduğuna dikkati çekerek, Türkiye'nin, coğrafi özellikleri bakımından hayvan yetiştiriciliği için önemli bir potansiyele sahip olduğunu söyledi.

İşletmelerin yapısına bakıldığında genel olarak küçük ölçekli aile işletmelerinin çoğunlukta olduğunu belirten Coşkun, "İşletmelerin sahip oldukları hayvan sayısına göre kapasiteleri gruplandırıldığında, her ne kadar son yıllarda orta ve büyük ölçekli işletmelerin sayısı artsa da kurulu süt işletmelerin yaklaşık yüzde 85'inin 20 başın altında kapasiteye sahip olduğu görülüyor. Küçük işletme yapılarında ölçek ekonomisi gibi nedenlerle verimlilik düşük, maliyetler yüksek olmaktadır. Dolayısıyla bu yapının değişmesi, kısa dönemde mümkün olmadığına göre bu işletmelere göre teşvik modelleri geliştirilmeli ve bu yapının değişmesi için uzun dönemli yapısal politika ve teşviklerin uygulanması gerekmektedir." ifadelerini kullandı.

Arz-talep gelişmeleri takip edilmeli

Coşkun, süt sektörünün sürdürülebilirliğinin sağlanması, yem üretim ve maliyet yönetiminin daha etkin şekilde yapılması, arz ve talep gelişmelerinin yakından takip edilerek arz talep dengesinin regüle edilmesi, çiğ süt kalitesinin artırılarak AB standartlarına getirilmesi, sektörde gıda güvenliğinin sağlanması ve kayıt dışılıkla etkin mücadele edilmesi önem taşıyan konular olduğunu aktardı.

Sektörde yüksek fiyat artışlarının yaşandığı bu dönemde tüketici açısından gıda güvenliğinin daha büyük önem taşıyor hale geldiğini vurgulayan Coşkun, şunları kaydetti:

"Önerilerimizde hep vurguladığımız gibi güçlü bir gıda güvenliği otoritesine her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır. Yeni dönemde her şeyden önce güçlü bir ekonomik programın ortaya konulmasını bekliyoruz. Bu programın da para ve maliye politikası ile yapısal tedbirlerden oluşacağı aşikardır. Bu çerçevede kısa, orta ve uzun vadeli geliştirilecek politikalarla tarım ve gıda sektörüne daha fazla önem verilmesi gerektiğine inanıyoruz."

02.06.2023

USK iğ süt fiyatı referans fiyat olma niteliğine yeniden kavuşmalı

Çiğ süt referans fiyatının sektör için çok büyük öneme sahip olduğunu belirten Coşkun, sözlerini şöyle tamamladı:

“Piyasada oluşan fiyat, 8,5 lira olarak açıklanan referans fiyatın çok üzerindedir. Bu nedenle sektörle ilgili tüm taraflardan oluşan Ulusal Süt Konseyinin belirlediği çiğ süt fiyatının eskiden olduğu gibi bir referans fiyat olma özelliğini taşıması beklentisi içerisindeyiz. Sektrlerimiz, lkemizin geleceği, refahı ve kalkınması için özverili çalışmalarımızı sürdürecek, tüm bu süreçlerde şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da her türlü desteği vermeye devam edeceğiz.”

TZOB Başkanı Bayraktar'dan süt üretimi uyarısı

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, "Süt fiyatlarını baskılamak yerine, yem fiyatları kontrol altına alınmalı, yetiştiriciye makul fiyatlardan kaba ve kesif yem temin etmenin yolu bulunmalıdır" dedi.

Şemsi Bayraktar, 1 Haziran'ın Dünya Süt Günü olarak kutlandığını dile getirerek, artan nüfus karşısında süt üretiminin sürdürülebilirliği için gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini vurguladı.

Üreticileri küstürmeden üretimin devamlılığının sağlanması gerektiğini ifade eden Bayraktar, "Bunun için süt fiyatlarını baskılamak yerine, yem fiyatları kontrol altına alınmalı, yetiştiriciye makul fiyatlardan kaba ve kesif yem temin etmenin yolu bulunmalıdır. Süt fiyatının sahada üretici ile sanayici arasında belirlenmesine devam edilmelidir." değerlendirmesinde bulundu.

Bayraktar, üretimin sürdürülebilirliğini sağlamak için en az 1,5 olarak belirlenen çığ süt/yem paritesinde dengeyi sağlayacak tedbirler alınmasının önemine dikkati çekerek, yetiştiricinin, üretimden uzaklaşmaması için desteklenmesi gerektiğini bildirdi.

Üretici ile market arasında en yüksek fiyat farkı

TZOB Genel Başkanı Şemsi Bayraktar açıklamasında mayıs ayı üretici ile market arasındaki fiyat farklarını da değerlendirerek, söz konusu farkın yüzde 316,8 ile en fazla elmada görüldüğünü bildirdi. Bayraktar, bu fiyat artışını yüzde 302,5 ile

maydanoz, yüzde 210,5 ile limon, yüzde 199,9 ile kuru incir, yüzde 183,3 ile kuru üzüm, yüzde 181,3 ile kırmızı mercimeğin takip ettiğini kaydetti.

Mayıs ayında markette 37 ürünün 23'ünde fiyat artışı, 14'ünde fiyat düşüşü görüldüğüne dikkati çeken Bayraktar, markette fiyatı en fazla artan ürünün yüzde 84,8 ile havuç, fiyatı en çok azalan ürünün ise yüzde 37,1 ile sivri biber olduğunu belirtti.

Aynı ayda üreticide 30 ürününün 10'unda fiyat artışı olurken, 9'unda fiyat düşüşü görüldüğünü, 11 üründe ise fiyat değişimi olmadığına işaret eden Bayraktar, şöyle devam etti:

"Mayısta üreticide fiyatı en çok düşen ürün yüzde 50,8 ile kuru soğan oldu. Kuru soğandaki fiyat düşüşünü yüzde 23,4 ile sivri biber, yüzde 22,1 ile patlıcan, yüzde 21,8 ile yumurta, yüzde 11,8 ile domates, yüzde 10,8 ile maydanoz izledi. Üreticide en fazla fiyat artışı yüzde 140 ile limonda görüldü. Limondaki fiyat artışını yüzde 114,2 ile havuç, yüzde 37,7 ile ıspanak, yüzde 26,8 ile marul, yüzde 11,9 ile çilek takip etti. Limonda ve havuçta arzda yaşanan daralma fiyatların yükselmesine yol açtı. Kuru soğan arzındaki artış fiyatların gerilemesine sebep oldu."

Maliyetleri karşılayacak fiyat beklentisi

Bayraktar, üreticilerin başta buğday, arpa ve mercimek gibi temel ürünler olmak üzere kışlık ürünlerde hasada başladığına dikkati çekerek, ekim ayından bu yana yüksek girdi maliyetleriyle karşılaşan üreticilerin borçlandığını, sıkıntı çektiğini fakat üretimine devam ettiğini aktardı.

Büyük emek harcayan üreticilerin emeğinin, alın terinin karşılığını almak istediğini ifade eden Bayraktar, bu nedenle yüksek maliyetlerini karşılayacak ve kendilerine makul bir refah payı bırakacak alım fiyatlarının açıklanmasını ve ürünlerinin alınmasını beklediğini kaydetti.

Doğal afetlerin üretime etkisine de değinen Bayraktar, bazı il ve ilçelerde aşırı yağış, sel, su baskını ve dolu afetinin tarımsal üretime zarar verdiğine işaret etti.

“Mehmet Şimşek, ekonomi yönetimini üstlenmeyi kabul etti”

Hürriyet Gazetesi yazarı Abdulkadir Selvi, bir süredir görüşmeler yapılan Mehmet Şimşek'in yeni dönemde yer alıp almayacağına dair, "Bu kabinede en önemli koltuklardan biri ekonomi yönetimiydi. Yerli, yabancı yatırımcı Mehmet Şimşek ekonomi yönetimini üstlenecek mi diye soruyordu. Şimşek dün Cumhurbaşkanı Erdoğan'la iki kez görüştü ve sonunda ekonomi yönetimini üstlenmeye karar verdi" dedi.

Selvi, bugünkü yazısında Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Tayyip Erdoğan ile eski Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Şimşek'in dün iki görüşme daha yaptığını belirtti. Selvi, Şimşek'in Erdoğan'dan Merkez Bankası yönetimi ve faiz politikası hakkında güvence aldığını ve ekonomi yönetimini üstlenmeyi kabul ettiğini yazdı.

Selvi, yazısında şu ifadeleri kullandı:

"Rahatça ekonomi yönetimi Mehmet Şimşek'te diyebiliriz. Bu seçimlerde AK Parti'yi en çok ekonomi zorladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan ekonominin başına Mehmet Şimşek'i getirerek çok önemli bir adım attı. Mehmet Şimşek'in ismi piyasalara moral oldu. Çünkü nasıl bir ekonomi modeli uygulanacağı önemliydi. Mehmet Şimşek'in reel ekonominin gereklerini yerine getireceği konusunda bir güven var. Geçmişte ekonomi yönetimindeki tercihleri piyasa dostu tercihlerdi. İç ve dış piyasalarda kendisine karşı büyük bir güven oluşmuştu. Şimşek'in Merkez Bankası yönetimi ve faiz konusunda güvenceye ihtiyacı vardı. Dün iki kez bir araya geldiği Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan o güvenceyi aldıktan sonra ekonomi yönetimini üstlenmeyi kabul etti."

Seçim öncesi frene basan bankalar kredi musluklarını açmadı

Seçimlerden önce başlayan kredi sorunu sürüyor. Özellikle ticari kredilerdeki tıkanıklık rakamlara da yansımaya başladı. Özel bankalar ticari kredileri tamamen durdururken kamu bankaları çok sınırlı sayıda kredi kullanıyor. İş dünyası ve bankacılık kaynakları nakit sıkıntısıyla karşılıksız çekte artış olduğuna dikkat çekti.

Birol BOZKURT

Reel sektörün ticari krediye erişim sorunu devam ediyor. Daha önce 28 Mayıs seçimlerinden sonrasını işaret eden bankalar seçimlerin sonuçlanmasına rağmen kredi musluklarını açmış değil.

Reel sektör temsilcileri, özel bankaların kredileri tamamen kapatmasından ve bunun da firmaların nakit akışını bozmasından şikayet ediyor. Bankacılık kaynakları kamu bankalarında ticari kredilerin özel sektöre göre bir nebze daha erişilebilir olduğunu ancak özel bankaların yıllık yüzde 60-70'lere ulaşan faizlere rağmen kredi vermediğini söylüyor.

BDDK verilerine göre, sektörün kredi hacmi 26 Mayıs itibarıyla toplam ticari krediler 24,5 milyar lira artışla 7 trilyon 60 milyar 594 bin liraya yükseldi. Geçen hafta 1,5 milyar lira azalmıştı. Bu hafta yaşanan sınırlı artışın kamu bankalarından kaynaklandığı, özel bankalarda 3 haftadır yaşanan düşüş eğiliminin sürdüğü görüldü.

Sektörün kredi hacmi 9,1 trilyon TL

Bankacılık sektörünün kredi hacmi, geçen hafta 64 milyar 824 milyon lira artarak 9 trilyon 128 milyar 882 milyon liraya yükseldi. BDDK tarafından yayımlanan haftalık bültene göre, bankacılık sektöründeki toplam mevduat (bankalararası dahil), geçen hafta 66 milyar 322 milyon lira azaldı.

Söz konusu haftada yüzde 0,6 azalan bankacılık sektörü toplam mevduatı, 10 trilyon 299 milyar 69 milyon lira oldu. Verilere göre, tüketici kredileri tutarı, 26 Mayıs itibarıyla 11 milyar 141 milyon lira artışla 1 trilyon 368 milyar 876 milyon liraya yükseldi.

Söz konusu kredilerin 431 milyar 569 milyon lirası konut, 79 milyar 365 milyon lirası taşıt ve 857 milyar 942 milyon lirası ihtiyaç kredilerinden oluştu. Söz konusu dönemde taksitli ticari kredilerin tutarı 1 milyar 210 milyon lira artarak 1 trilyon 103 milyar 981 milyon liraya yükseldi. Bankaların bireysel kredi kartı alacakları da 29 milyar 128 milyon lira artarak 699 milyar 411 milyon lira oldu. Bireysel kredi kartı alacaklarının 368 milyar 575 milyon lirası taksitli, 330 milyar 836 milyon lirası taksitsiz oldu.

Reel sektör krediye ulaşamıyor

Sektör temsilcileri bankaların ticari kredilerde muslukları hala açmadıklarını söylüyor.

Görüşüne başvurduğumuz sektör temsilcisi; "Kredi vermek için seçim sonrasında işaret eden bankalar seçim bitmesine rağmen ticari kredi vermiyor veya talep edilenin çok altında bir miktarı onaylıyor. Krediye ulaşma zorluğu devam ederken işletmeler nakite ulaşmada sorun yaşıyor. Özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler nakit akışını sağlamakta zorlanıyor" diye konuştu.

Bankacılık kaynaklarından elde ettiğimiz bilgilere göre kamu bankalarında ticari kredilerde faiz oranı yıllık yüzde 17-18 ancak onaylanan kredi sayısı oldukça sınırlı. Özel bankalar ise neredeyse hiç ticari kredi vermiyor. Bazı bankalar ticari kredileri tamamen kapatırken bazıları yüzde 60-70 yıllık faiz oranıyla çok düşük miktarlarda kredileri onaylıyorlar.

Merkez, bankaların elini rahatlatacak

Merkez Bankası'nın önümüzdeki günlerde KKM düzenlemelerinde revizyona gitmesi bekleniyor. Kaynaklara göre, Liralaşma stratejisi kapsamında yüzde 60 olan TL yükümlülük oranını yüzde 50'ye çekerek bankalara nefes aldirmayı planlıyor.

Karşılıksız çek sayısı ve tutarı arttı

Kredilere ulaşamayan reel sektörün bir başka sorunu da karşılıksız çekler. Finansmana erişemeyen işletmelerin karşılıksız çek adedi ve tutarı arttı. Takasbank Çek Takas Sistemine ibraz edilip karşılıksız kalan çek adedi, Mayıs ayında bir önceki

aya göre yüzde 129 oranında arttı. Verilere göre bir önceki ay karşılıksız çek adedi 6 bin 328 adet seviyesinde bulunurken Mayıs ayında bu rakam 14 bin 489 adet oldu. Karşılıksız çek tutarı bir önceki aydaki 1,82 milyar TL'den 3,98 milyar TL'ye yükseldi.

Önden ödemeli prim bitti

KKM'lerde yüzde 30'lara varan önden ödemeli prim çılgınlığı sona erdi. Merkez Bankası'nın bankalara gönderdiği yazıda Kur Korumalı Mevduat (KKM) Hesaplarında önden ödemeli prim uygulamasına son verilmesini istedi. Böylece 1 Haziran'dan itibaren açılacak veya yenilenecek KKM hesaplarında prim ödemesi vade sonunda yapılabilecek. Prim ödemeleri de TL olarak yapılacak.

KKM'de rekor sürüyor

Kur korumalı TL mevduat ve katılma hesaplarındaki artış devam ediyor. BDDK verilerine göre, Kur Korumalı TL Mevduat ve Katılma Hesapları 2 trilyon 398,2 milyar TL'den 2 trilyon 498,7 milyar TL'ye çıktı. Aynı haftada Tüketici kredileri 1 trilyon 358 milyar TL'den 1 trilyon 368,9 milyar TL'ye, bireysel kredi kartları 670,3 milyar TL'den 699,4 milyar TL'ye çıktı. Takipteki alacaklar 168,5 milyar TL'den 168,3 milyar TL'ye indi.

Net rezerv tarihi düşük seviyede

Merkez Bankası'nın net rezervi seçim öncesi haftada eksi 4,4 milyar dolara geriledi. Böylelikle net rezervlerde tarihi düşük seviye kaydedildi. Toplam rezervler ise, cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turu öncesinde devam eden güçlü döviz talebine paralel olarak geçen hafta 3.1 milyar dolar daha geriledi ve 98.5 milyar dolara indi. Son verilerle birlikte TCMB'nin brüt rezervlerinde 2,5 ayda 28 milyar dolarlık düşüş izlendi.

DTH'lar 7 milyar dolar düştü

26 Mayıs haftasında yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatlarındaki hızlı çıkış da dikkat çekti. Bir önceki hafta 183 milyar dolar olan yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatı 26 Mayıs ile sona eren haftada 176 milyar dolara geldi. Gerçek kişilerin döviz mevduatları bir önceki haftaya göre 3,9 milyar dolar azalarak 105,8 milyar dolar, tüzel kişilerin döviz mevduatı 3 milyar dolar düşüşle 70,3 milyar dolar oldu.

Net rezervler tarihi en düşük seviyede

Merkez Bankası'nın IMF tanımlı net uluslararası rezervleri eksi 4.4 milyar dolara gerileyerek tarihinde en düşük seviyeye indi. Merkez Bankası'nın toplam rezervleri de 26 Mayıs haftasında 100 milyar dolar sınırının altına geriledi.

Merkez Bankası net uluslararası rezervleri, cumhurbaşkanlığı ikinci tur seçimleri öncesindeki hafta artan döviz talebinin de etkisiyle 4 milyar 253 milyon dolar azaldı ve tarihinde ilk kez -4 milyar 405 milyon dolara indi. Merkez Bankası IMF tanımlı net uluslararası rezerv verisini 2002 yılından beri tutuyor, o yıldan bu yana ilk kez bu kadar düşük bir seviye gözlemlendi. Merkez Bankası toplam rezervleri de 3 milyar 132 milyon dolar azaldı ve 98 milyar 458 milyon dolara inerek 100 milyar dolar sınırının altına geldi.

Merkez Bankası net uluslararası rezervleri 6 Ocak'tan bu yana bir hafta hariç sürekli geriliyor. Yılın başından bu yana ise 21 haftanın 15 haftasında net uluslararası rezerv kaybı yaşandı. Yıl başından bu yana net rezervler 31 milyar 949 milyon dolar, 6 Ocak'tan bu yana ise 28 milyar 712 milyon dolar geriledi. 14 Mayıs'taki seçimin ilk turu ile 28 Mayıs'taki cumhurbaşkanlığı seçimi ikinci turu arasında ise net rezervlerdeki kayıp 6 milyar 731 milyon dolar olarak hesaplandı. Merkez Bankası aldığı döviz kazandırıcı tüm önlemlere rağmen rezervlerde istenilen toparlanmayı sağlayamıyor, aksine sert rezerv kayıpları yaşanıyor. Net rezervlerin sert gerilediği 26 Mayıs haftasında dolar da 19 liranın üzerine yükselmişti.

Merkez Bankası toplam rezervleri 26 Mayıs haftasında bir önceki haftaya göre 3 milyar 132 milyon dolar azalarak 98 milyar 458 milyon dolara geriledi. Verilere göre, 26 Mayıs itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri, 2 milyar 306 milyon dolar azalışla 56 milyar 519 milyon dolara indi. Brüt döviz rezervleri, 18 Mayıs'ta 58 milyar

825 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu. Söz konusu dönemde altın rezervleri de 826 milyon dolar azalarak 42 milyar 765 milyondan 41 milyar 939 milyona geriledi. Böylece Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, 26 Mayıs haftasında bir önceki haftaya kıyasla 3 milyar 132 milyon dolar azalışla 101 milyar 590 milyondan 98 milyar 458 milyona indi.

Öte yandan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) haftalık verileri kur korumalı mevduat hesaplarında yükselişin sürdüğünü ortaya koydu. Verilere göre 26 Mayıs haftasında KKM hesapları 100 milyar 558 milyon lira artarak 2 trilyon 498 milyar 727 milyon liraya yükseldi. BDDK verilerine göre KKM hesapları 125.25 milyar dolara çıktı ve son 8 haftada KKM hesaplarındaki artış 36.4 milyar doları buldu. Merkez Bankası dün yayımladığı yazı ile KKM hesaplarında peşin prim ödemesini kaldırdı, primlerin vade sonunda TL olarak ödenmesi kararını verdi. Bankacılık sektörü KKM nedeniyle ödenen prim ve opsiyonların rasyoları negatif yönde etkilemesinden endişe duyarken bu uygulamalara son verilmesini istiyordu. Merkez Bankası'nın regülasyonlarında ise henüz bir yumuşama olmadı.

Döviz mevduatlarında 6.3 milyar dolar düşüş

Merkez Bankası haftalık para ve banka istatistiklerine göre ise yurtiçi yerleşiklerin yabancı para mevduatı 26 Mayıs haftasında parite etkisinden arındırılmış olarak 6 milyar 291 milyon dolar geriledi. Bu düşüş son dönemlerdeki en sert gerilemeye işaret ediyor. Verilere göre gerçek kişilerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 3 milyar 397 milyon dolar azaldı. Gerçek kişilerin dolar cinsi döviz mevduatındaki düşüş ise 2 milyar 97 milyon dolar oldu. Hatırlanacağı üzere Merkez Bankası bankalara gerçek kişiler için yüzde 10 ek dönüşüm hedefi devreye almıştı. Tüzel kişilerin döviz mevduatı ise parite etkisinden arındırılmış olarak 26 Mayıs haftasında önceki haftaya göre 2 milyar 894 milyon dolar geriledi. Tüzel kişilerin de en fazla döviz mevduatı azalması 2 milyar 17 milyon dolar ile dolar cinsi döviz mevduatlarında gerçekleşti.

Türkiye'nin elektrik üretimi yüzde 8,4 azaldı

Türkiye'nin lisanslı elektrik üretimi bu yılın mart ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 8,4 azalarak 25 milyon 321 bin 499 megavatsaat oldu.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun mart ayına ilişkin Elektrik Piyasası Sektör Raporu'na göre, lisanslı elektrik üretiminin yüzde 22,6'sı ithal kömür santralleri, yüzde 21,2'si doğal gaz santralleri, yüzde 21,2'si hidroelektrik santralleri, yüzde 12,9'u linyit santralleri ve 12,1'i rüzgar santrallerinde yapıldı. Bu kaynakları sırasıyla jeotermal, biyokütle, taş kömürü, güneş, asfaltit ve fuel-oil izledi.

Türkiye'nin lisanslı elektrik üretimi martta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 8,4 azalışla 25 milyon 321 bin 499 megavatsaat oldu.

Faturalanan elektrik tüketim miktarı ise aynı dönemde yaklaşık yüzde 6,3 azalarak 20 milyon 196 bin 575 megavatsaat olarak gerçekleşti.

Tüketimin yüzde 45,1'i sanayi, yüzde 26'sı mesken, yüzde 25'i kamu ve özel hizmetler sektörü ile diğer aboneler tarafından gerçekleştirildi. Aydınlatmanın payı yüzde 2,3, tarımsal faaliyetlerin payı ise yüzde 1,5 olarak kayıtlara geçti.

Tüketici sayısı ve kurulu güç arttı

Elektrikte tüketici sayısı martta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2,8 artarak 48 milyon 909 bin 873'e ulaştı.

02.06.2023

Bu dönemde, mesken tüketicilerinin sayısında yaklaşık yüzde 4,2, tarımsal faaliyet tüketicilerinin sayısında yüzde 3,7 artış görüldü. Aydınlatma tüketicilerinin sayısında yüzde 20,4, sanayi tüketicilerinin sayısında yüzde 24, kamu ve özel hizmetler sektörüyle diğer tüketicilerin sayısında yüzde 3 düşüş yaşandı.

Türkiye'nin lisanslı elektrik kurulu gücü ise bu dönemde yaklaşık yüzde 3 artarak yaklaşık 95 bin 307 megavat oldu.

Kurulu gücün yüzde 26,5'i doğal gaz çevrim santralleri, yüzde 24,4'ü barajlı hidroelektrik santralleri, yüzde 11,9'u rüzgar santralleri, yüzde 10,9'u ithal kömür santrallerinden, kalan bölüm ise diğer enerji kaynaklarından elektrik üreten tesislerden oluştu.

Mecliste 28. dönem başlıyor: Bugün milletvekilleri yarın Erdoğan yemin edecek

YSK'nın geçtiğimiz günlerde 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi'nin kesin sonuçları ilan etmesiyle birlikte meclis 28. döneme bugün açılıyor. En yaşı isim sıfatıyla Devlet Bahçeli'nin yöneteceği ilk oturumda, milletvekilleri sırayla yemin edecek. Yarın ise Cumhurbaşkanı Erdoğan mecliste yeminini gerçekleştirecek.

14 Mayıs'ta gerçekleşen Cumhurbaşkanı ve 28. Dönem Milletvekili Seçimleri'nin ardından Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) yeni dönem için hazırlıklar tamamlandı. Bugün 28. Dönem milletvekilleri, Genel Kurul'da yemin edecek.

28'inci dönemin ilk birleşimini en yaşlı üyesi olduğu gerekçesiyle MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli Meclis Geçici Başkanı olacak.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da meclisin açılışına katılacak. Resmi tören ile karşılanacak olan Erdoğan, yemin törenini kendisine ayrılan locadan takip edecek.

Cuma günü 14.00'te başlayan yemin töreninin gece yarısına kadar süreceği tahmin ediliyor.

02.06.2023

YEMİN TÖRENİ NASIL OLUR?

Her milletvekili Anayasa'daki yemin metnini kürsüden yüksek sesle okuyacak. Milletvekilleri seçim çevresi, soyadı ve adlarının alfabe sırasına göre tek tek yemin edecek. Bu şekilde milletvekilleri resmen göreve başlayacak. Herhangi bir sebepten ilk birleşime katılmayan milletvekilleri, sonra yemin edebilecek.

BAŞKAN SEÇİLECEK

Cuma günü Milletvekillerinin yemin töreni ile birlikte Meclis Başkanı seçim süreci de başlayacak.

Meclis Başkanı seçildikten sonra Başkanlık Divanı ve komisyonlar oluşturulacak.

ERDOĞAN CUMARTESİ YEMİN EDECEK

Cumartesi günü ise Cumhurbaşkanı Erdoğan mecliste yemin edecek. Erdoğan, ilk olarak bakanlar listesini açıklayacak ardından ise bir gün sonra yeni bakanlar Genel Kurul'a giderek yemin edecek.

Erdoğan'ın mazbatası Őentop'a teslim edildi

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın mazbatası TBMM Başkanı Őentop'a teslim edildi.

Yüksek Seçim Kurulu (YSK) Başkanı Ahmet Yener, YSK üyeleri ile birlikte Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın mazbatasını TBMM Başkanı Mustafa Őentop'a teslim etti.

Őentop, Cumhurbaşkanı Seçimi'nin kesin sonuçlarının açıklandığını hatırlatarak, "Gerek 14 Mayıs, gerekse 28 Mayıs'ta seçimlerde hızlı bir şekilde farklı siyasi görüşleri tatmin edecek bir şekilde kamuoyunun süreci başarıyla yönettikleri için bütün Yüksek Seçim Kurulu üyelerine teşekkür ediyorum." dedi.

YSK Başkanı Ahmet Yener ise, 14 ve 28 Mayıs'ta demokrasi Őenliğine katılan tüm siyasi partilere, cumhurbaşkanı adaylarına yurtiçi ve dışındaki tüm seçmenlere teşekkür ederek, "Yüksek Seçim Kurulu tüm verilerini tüm partilerimizle paylaşmış, siyasi partilerimizle birlikte şeffaf bir seçim süreci yürütölmüş, sonuçlandırılmıştır. Sonuçların Türk milletine ve Türk demokrasisine hayırlı olmasını diliyoruz." şeklinde konuştu.

CHP MYK üyeleri istifa etti

Seçimler sonrası toplanan MYK'de CHP'nin yol haritasının ele alındığı belirtilirken, toplantıda MYK üyelerinin istifa ettiği bildirildi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu başkanlığındaki Merkez Yönetim Kurulu (MYK) toplantısı sona erdi.

Parti genel merkezinde, 28 Mayıs'taki Cumhurbaşkanlığı Seçimi ikinci turunun ardından yapılan ilk MYK toplantısı, 4,5 saat sürdü.

Toplantıda, Cumhurbaşkanlığı Seçimi'nin sonuçları değerlendirildi ve CHP'nin yol haritası ele alındı.

MYK üyeleri istifasını sundu

CHP MYK üyelerinin istifalarını Kılıçdaroğlu'na sunduğu bildirildi.

MYK üyelerinin bugünkü toplantıda sözlü olarak istifalarını sundukları, Kılıçdaroğlu'nun da istifa taleplerine olumlu yaklaştığı ifade edildi.

CHP'de MYK, Parti Meclisi (PM) üyeleri arasından Genel Başkan tarafından atanıyor.

Kılıçdaroğlu'nun yeni MYK'yı gelecek günlerde açıklayacağı öğrenildi.

PM, 3 Haziran Cumartesi saat 10.00'da toplanacak.

KKM'de ipin ucu yakalanmaya çalışılıyor

Alaattin AKTAŞ

02 Haziran 2023 Cuma

Bir haftada 101 milyar lira daha artarak 26 Mayıs itibarıyla 2.5 trilyona ulaşan kur korumalı mevduatta dün yeni bir düzenlemeye gidildi. Merkez Bankası bankalara KKM hesapları için önden prim ödemesi yapılmaması yönünde bir yazı gönderdi. Buna göre prim ödemesi vade bitiminde ve TL cinsinden yapılabilecek.

Bazı bankalar DTH dönüşümlü KKM hesaplarını artırabilmek için bir süredir tutarla çok ilintili olmak üzere KKM'ye döndüğü an çok yüklü oranda prim ödemesi gerçekleştiriyordu. Bankadaki örneğin 1 milyon dolarlık dövizini KKM'ye döndüren bir tasarruf sahibine yüzde 20, hatta daha yüksek oranda ön prim ödemesi yapıyordu. Bankalar yarış halindeydi ve adeta ipin ucu kaçmıştı.

Bu durumdan bankalar da rahatsızdı ve Merkez Bankası biraz da bankaların talebi üzerine duruma el koyarak önden prim ödemesi yapılmaması yönünde karar aldı. Prim ödemesi devam edecek ama bu kez vade sonunda bir ödeme söz konusu olacak, üstelik o prim ödemesi döviz değil TL cinsinden yapılacak.

Vade sonu primi ne kadar?

Merkez Bankası kararı bankalara dün ulaştığı için çoğu banka ön prim ödemesini durdurmuş olmakla birlikte vade sonundaki uygulamanın nasıl yapılacağını belirlemiş değildi.

Daha önce de ön prim ödemesi yapmayan bankalarda değişen bir uygulama yok. Onlar vade bitiminde de prim ödemeyeceklerini belirttiler.

Vade bitimindeki primini belirleyen bankalar da var. Oran şimdilik yıllık yüzde 5 dolayında bulunuyor. Bazı bankalar tasarruf sahibinin faizi daha düşük kabul etmesi durumunda yüzde 5'ten yüksek prim uyguluyor.

Ancak zamanla rekabetten dolayı bu oranın daha yukarılara çıkması beklenebilir. Ama bir kez daha altını çizelim, bu prim hesap DTH dönüşümlü olmakla birlikte döviz değil, TL cinsinden ödenecek.

Daha fazla faiz değil de niye prim?

Döviz hesabını dönüştürmek suretiyle kur korumalı mevduat hesabı açtıranların bu uygulamadan kazançlı çıkmaları kur artışının vade döneminde alacakları faizden düşük kalmasına bağlı.

Bir tasarruf sahibinin 10 bin doları olsa ve bu tutar 20 liradan TL'ye çevrilip 200 bin lira olarak KKM'ye dönüştürülse ve bu hesaba banka örneğinin yıllık yüzde 40 üstünden üç ay için yüzde 10 faiz verse... 200 bin lira üç ay sonra yüzde 10 faizle 220 bin liraya çıkacak.

■ **Birinci olasılık:** Vade bitiminde dolar kuru 21 lira ise tasarruf sahibinin kazancı 10 bin lira. (10 bin dolar anaparanın karşılığı 210 bin lira artı 10 bin lira faiz.)

■ **İkinci olasılık:** Vade bitiminde dolar kuru 22 lira ise tasarruf sahibinin faiz kazancı sıfır. (10 bin dolar anaparanın karşılığı zaten 220 bin lira, faiz fiilen yok.)

■ **Üçüncü olasılık:** Vade bitiminde dolar kuru 23 lira ise faiz kazancı yine sıfır. (10 bin dolar anaparanın karşılığı 230 bin lira, faiz fiilen yok.)

İşte ikinci ve üçüncü olasılığın gerçekleşmesi durumunda tasarruf sahibini KKM'ye çekmenin yolu prim vermekten geçiyor. Tasarruf sahibi dövizin faiz oranında ya da daha fazla artması durumunda yatırdığı tutarı, örneğimizde olduğu gibi 10 bin doları alıyor, o kadar. Artı bir getiri söz konusu değil.

O döviz ha bankada vadesizde tutmuş, ha yastık altında; sonuç aynı.

Peki getiri nasıl olacak; işte sözünü ettiğimiz primle.

Biraz önceki örneklere dönersek... Döviz artışı faiz kadar ya da daha fazla olduğunda pratikte herhangi bir kazanç yok ya... İşte o aşamada prim devreye giriyor ve TL cinsinden ve vade bitiminde ödenmek kaydıyla şu aşamada bazı bankalar yüzde 5 dolayında primi garanti ediyor. Yani döviz çok arttı ve faiz kazancı sıfır mı oldu, primle artı bir kazanç elde edilebiliyor. Faiz kazancı olmasa bile hiç olmazsa yıllık yüzde 5 üstünden döviz bazında bir getiri söz konusu.

Ancak döviz artışının faizden düşük kalması durumunda (örneğimizdeki birinci olasılık) bu primin ödenmeyeceği düşünülmesin, prim yine ödenecek.

DTH, KKM'ye dönüşüyor

Döviz tevdiat hesaplarında 18-26 Mayıs haftasında rekor bir düşüş gözlemlendi.

02.06.2023

Merkez Bankası verilerine göre döviz tevdiat hesapları söz konusu hafta içinde tam 6.3 milyar dolar azaldı.

Bu tutarın 3.4 milyar doları gerçek kişilerin, 2.9 milyar doları da tüzel kişilerin hesabındaki azalmadan kaynaklandı.

Döviz hesaplarındaki bu azalmanın nedeni çok açık. DTH hızla kur korumalı mevduata dönüşüyor.

Ancak Merkez Bankası'nın DTH dönüşümüyle hesaplar için önden prim ödemesi yapılmaması yönündeki kararı dövizdeki çözülmeyi ve KKM artışını bir miktar frenleyebilir. Çünkü karara kadarki uygulama özellikle yüklü miktarda döviz hesabı olanlar için KKM'ye geçişte çok büyük bir avantaj sağlıyordu. Şimdi o avantajın bir ölçüde kaybolması KKM'ye olan ilgiyi biraz zayıflatır mı, bunun ilk işaretini iki hafta sonra açıklanacak verilerde göreceğiz.

Kredi ve mevduatta vade uyumsuzluğu riski

Naki BAKIR

02 Haziran 2023 Cuma

Sürekli güncellenen regülasyonlarla uğraşan bankalar, finansal piyasalarda oluşan belirsizlikte, özellikle ticari krediler başta kredi kullandırımını kısma yoluna giderken, mevcut mevduat ve kredi alacaklarının vade ve faiz yapısındaki dengesizlik, sektör için risk oluşturuyor.

Nisan sonu itibarıyla 10,4 trilyon liraya ulaşan mevduat hacminin yüzde 81'i vadesiz ve 3 aya kadar olmak üzere çok kısa vadeli hesaplarda. Buna karşılık aynı tarihte 8,9 trilyon lira olan toplam kredi alacaklarının ise yüzde 55'i orta ve uzun vadeli.

Politika faizinin düşürülmesine rağmen, kısa vadelerle çevrilen mevduat faizleri yükselirken, kredi faizleri de yükselse bile bankaların mevcut kredi alacak bakiyesinin büyük bölümü düşük faizli.

Mevduatta vadesiz ve 3 aya kadar vadeli hesapların payı yüzde 80'i aşarken, kredi alacaklarının ise yüzde 55'inin orta ve uzun vadeli olduğu dikkati çekiyor.

Cari faiz gideri artıyor

Geçen yılı rekor karla kapayan bankacılık sektörünün bu yıl ilk dört ayda net dönem karı, yüzde 47,4 artışla 144,7 milyar lira oldu. Nisan ayları itibarıyla kar artışı ise yüzde 10,5'de kaldı.

Bankaların kar artışı aylar itibarıyla giderek hız keserken, mevduat ve kredilerdeki vade-faiz dengesizliği, sektörün karlılığını sürdürmesini olumsuz etkiliyor. Ekonomi yönetiminin iradesi ile Merkez Bankası'nın politika faizini rekor düzeyde düşürmüş olmasına rağmen, piyasada mevduat ve kredi faizleri hızla yükseliyor.

Bankaların çok kısa vadelerle çevrilen mevduatlar dolayısıyla cari faiz gideri büyürken, büyük bölümü orta ve uzun vadeye yayılmış kredi alacakları dolayısıyla faiz gelirleri ile aradaki makasın giderek aleyhte açılacağı görülüyor. Net faiz gelirleri giderek azalırken, mevduat ve kredilerin vade ve faiz yapısındaki dengesizlik; faizlerin yükseleceği senaryoda bankacılık sistemi için önemli bir riski beraberinde getiriyor.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) verilerine göre Nisan 2023 sonu itibarıyla Türk bankacılık sistemindeki toplam 10 trilyon 349,3 milyar liralık mevduat hacminin yüzde 36,5 oranında 3 trilyon 776 milyar lira ile en büyük bölümü vadesiz hesaplarda duruyor.

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ MEVDUAT HACMİ VE VADE YAPISI

	Milyar TL			Pay (%)		
	Nisan 2022	Aralık 2022	Nisan 2023	Nisan 2022	Aralık 2022	Nisan 2023
Vadesiz	2.286,6	3.141,5	3.776,0	37,3	35,5	36,5
1 Aya Kadar	839,5	1.488,2	1.576,5	13,7	16,8	15,2
1-3 Ay Arası	2.024,4	2.837,9	3.037,6	33,0	32,0	29,4
3-6 Ay Arası	531,9	879,8	1.299,0	8,7	9,9	12,6
6-12 Ay Arası	277,5	231,0	290,7	4,5	2,6	2,8
1 Yıl Üzeri	170,9	282,7	369,4	2,8	3,2	3,6
TOPLAM	6.130,9	8.861,1	10.349,3	100,0	100,0	100,0

BANKACILIK SEKTÖRÜ KREDİ HACMİ VE VADE YAPISI

	Milyar TL			Pay (%)		
	Nisan 2022	Aralık 2022	Nisan 2023	Nisan 2022	Aralık 2022	Nisan 2023
Kısa Toplam	1.997,7	3.244,9	4.000,5	35,4	42,8	44,9
TP	1.472,4	2.720,1	3.408,6	26,1	35,9	38,3
YP	525,3	524,8	591,9	9,3	6,9	6,6
Orta Uzun Toplam	3.646,7	4.331,6	4.906,3	64,6	57,2	55,1
TP	1.944,3	2.389,0	2.943,6	34,4	31,5	33,0
YP	1.702,4	1.942,6	1.962,8	30,2	25,6	22,0
TOPLAM	5.644,4	7.576,5	8.906,9	100,0	100,0	100,0
TP	3.416,7	5.109,1	6.352,2	60,5	67,4	71,3
YP	2.227,7	2.467,4	2.554,7	39,5	32,6	28,7

Mevduat çok kısa vadeli

Aynı tarihte toplam hacmin 1 trilyon 576,5 milyar lira ile yüzde 15,2'si bir aya kadar, 3 trilyon 37,6 milyar lira ile yüzde 29,4'lük bir bölümü de 3 aya kadar vadeli hesaplarda. Buna göre vadesiz ve 3 aya kadar vadeli mevduatın toplamdaki payı yüzde 81,1'e ulaşıyor.

Başka deyişle mevduatın çok büyük bir bölümü vadesiz ya da çok kısa vadeli. Kısa vadeli mevduatlar yenilenirken düşen politika faizine rağmen, piyasa koşullarının yol açtığı yüksek faizlerle çevrildiği için bankalara maliyeti artıyor.

Nisan sonu itibarıyla toplam mevduat hacminin yüzde 12,6'lık bir bölümünü de 3-6 ay arasında vadeli hesaplar oluştururken, 6-12 ay vadeli mevduatın toplamdaki payının sadece yüzde 2,8, bir yıl ve üzeri vadeli hesaplarının payının da yüzde 3,6 ile çok düşük olduğu dikkati çekiyor.

Krediler orta ve uzun vadeli

BDDK verilerine göre aynı tarih itibarıyla bankacılık sektörünün bireysel ve ticari toplam kredi hacmi ise 8 trilyon 906,9 milyar lira. Mevduatın krediye dönüşüm oranı yüzde 86 düzeyinde bulunuyor.

Kredi hacminin ise yüzde 55,1 oranındaki 4 trilyon 906,3 milyar liralık bölümünü orta ve uzun vadeli krediler oluşturuyor. Ancak banka kredilerinde de vadenin son dönemde belirgin biçimde kısaldığı göze çarpıyor.

Orta ve uzun vadeli kredilerin geçen yıl nisan ayında yüzde 64,6 olan payının 2022 sonunda yüzde 57,2, bu yıl nisan sonunda da yüzde 55 dolayına gerilediği dikkati çekiyor. Başka deyişle toplam kredi hacminde kısa vadenin payının son bir yılda 10 puana yakın artışla yüzde 35,4'ten yüzde 44,9'a yükseldiği görülüyor.

Bankalar neden krediyi kısıtı?

Son dönemde sık sık regülasyonların yapıldığı bankacılık sektöründe ikinci tur seçimleri öncesi kredi arzı durma noktasına gelmiş, faiz oranları yükselişe geçmişti. Makro ekonomik gidişat ve finans piyasalarına ilişkin devam eden belirsizlik nedeniyle seçimden sonra da bu tavır varlığını korudu.

Özellikle özel bankaların ticari kredi arzı neredeyse durma noktasına geldi. Bu bankaların, risk almamak için 1-1,5 aylık kısa vadeli spot kredilere yönelindiği dikkati çekiyor. Uzun vadeli ticari kredi taleplerine ise bankaların karşılık vermediği ya da yüzde 60'ların üzerindeki yüksek oranlarda faiz talep ettiği görülüyor.

Öte yandan bazı bankalar, döviz birikimlerini TL'ye dönüştürmek (liralaşma) amacıyla başlatılan Kur Korumalı Mevduatta (KKM) önden prim ödemesini durdurdu. Finans

sektöründe taşların yerine oturması için yeni ekonomi yönetiminin oluşması ve ekonomide yeni yol haritasının belirlenmesi bekleniyor.

Reel sektörün riski bankaların riski oluyor

BDDK'nın haftalık verilerine göre ise bankacılık sektörünün kredi hacmi 18 Mayıs itibarıyla 9 trilyon lirayı aştı ve bunun da 7 trilyon liranın üzerindeki bölümünü reel kesimin borcu olan "ticari ve diğer" (bireysel olmayan) kredi alacakları oluşturuyor.

Finansal kuruluşlar dışındaki şirketlerin (reel sektör) döviz varlıkyükümlülük dengesinde 86,8 milyar dolarlık net pozisyon açığı bulunuyor. Bu da reel sektörü olası kur şoklarına karşı kırılgan hale getiriyor. Yüksek boyutlu kur şoklarının, özellikle kısa vadeli döviz yükümlülükleri yüksek şirketlerin mali yapısını bozabileceği, işçi çıkarma, küçülme, kapanma, iflas gibi durumlar yaşanabileceği uyarısı yapılıyor.

Reel sektörde bu tür olumsuzluklar sonucunda ortaya çıkabilecek işsizlikgelirsizlikte artış da sektörü yakından ilgilendiriyor. Tüm bu faktörler, 7 trilyon 36 milyar liralık ticari ve 2 trilyon 28 milyar liralık bireysel kredi alacağı bulunan Türk bankacılık sektörü açısından risk oluşturuyor.

“Libya 50 milyar dolar yatırım yapacak”

Ferit Barış PARLAK

02 Haziran 2023 Cuma

2023'ün ilk 4 ayında Türkiye'nin Libya'ya yaptığı ihracatın 758 milyon dolara çıktığına dikkat çeken Troy Expo Kurucu Ortağı Yüksel Senem, “Bu rakam, 2023 yılında 3 milyar dolarlık ihracat hedefinin aşılabileceğini gösteriyor. 2022 yılında 2.4 milyar dolarlık ihracat yapmıştık” dedi.

Geçtiğimiz hafta düzenlenen Libya Build Trablus Fuarı'nın da 3 milyar dolarlık ihracat hedefi için Türk firmalara katkı sağladığını dile getiren Senem, “Fuara katılan 200 firmamızın 500 milyon doları aşan bir ön anlaşma yaptıklarını tahmin ediyoruz” şeklinde konuştu.

Kapıda vize uygulanmalı

Libya'da gerçekleştirilecek altyapı yatırımlarına da dikkat çeken Senem, “Libya'da yeniden inşa süreci başlayacak. Zaten 9.2 milyar dolar değerindeki projeler devam ediyor. Bu imalatçılarımız, distribütörler ve hizmet sağlayıcılarımız için fırsat sunmuştu.

Şimdi 50 milyar dolar değerindeki altyapı projelerine başlanacak. Bu rakam Türkiye için fırsat anlamına geliyor” dedi. Senem, “Fuara Türkiye'den katılım sağlayan, yapı inşaat sektöründe üretici 44 firmanın da bayilik verdiğini öğrendik. Kendi mağazasını kuracaklar da var.

Bu da ihracatı artıracak gelişmelerdir” şeklinde konuştu. Ülkeler arası ticarete vize uygulamalarının ve direkt uçuşun çok önemli olduğuna vurgu yapan Senem, “Kapıda vize uygulaması gibi uygulamalar yapılırsa ile hem ihracatımız hem de Libya'dan ülkemize gelen turist sayısı artar” dedi.

Fuar katılımcıları umutlu

Güriş İş Makinaları Endüstri AŞ. İhracat Satış Müdür Yardımcısı Emin Umut Dağkiran:

“Fuar devam ederken bayilik anlaşmamız oldu. Gelişmeye çok açık ve genel olarak her türlü ihraç ürünlerine ihtiyaç duyulan bir pazar. Özellikle inşaat ve taahhüt işleri için Libya vazgeçilmez bir ülke konumunda yer alıyor ve bu önemi giderek artacak.”

Esen Plastik Sanayi ve Tic. AŞ İhracat Müdürü Fırat Abboş:

“Libya’da hali hazırda Misurata içme suyu ve atık su projesini gerçekleştiriyor olmamız nedeni ile fuara güçlü ve tanınmış bir firma olarak giriş yaptık. Bu nedenle hem bayilik hem de projeleri için teklif isteyen birçok firma ile tanışma fırsatı elde ettik.

Bu talepleri en iyi şekilde değerlendireceğiz. Libya gelişmekte olan güçlü bir ülke ve bizimde en önemli hedef pazarlarımız arasında yer almakta . Bütçe bekleyen birçok alt yapı projeleri var, bu fuar sayesinde bu projeler ile ilgili bilgilere Libyalı yetkin kişiler ile bire bir yapılan görüşmeler neticesinde ulaştık, gerekli takibi yaparak ihracatımızı bu ülke aracılığı ile en az yüzde 25 artırmak istiyoruz.”

Elkon Elevatör Konv. Mak. San. Ve Tic. A.Ş. Direktörü Aybike Ute:

“133 ülkede 4500’den fazla beton santrali kurmuş olan firmamız, 25 yıldır Libya’ya da ihracat yapmakta. Bölgenin en büyük beton santrali tedarikçisi konumundayız. Libya Build 2023 fuarında gerçekleştirdiğimiz önemli görüşmelerimiz, ihracatımızın daha da artacağını gösteriyor.”

Tandoğan Plastik Mak. San. Ve Tic. Ltd. Şti. Sahibi Furkan Tandoğan:

“Fuarda yeni müşterilere kazanarak şirket satışlarımızı artırdık. Yeni bir ülkede ilk fuarımız olmasına rağmen ilgi oldukça yüksekti. Bir firma ile bayilik sözleşmesi yapmak üzere toplantı düzenleyeceğiz. Libya sahip olduğu coğrafi avantaj sayesinde tüm kuzey ve güney Afrika ülkelerine erişimi sağlıyor.”

Subor Boru Sanayi Ve Tic. AŞ. İhracat Mühendisi Ahmet Akyıldız:

“Libya Build 2023 Trablus fuarı hakkında optimist planlamamızı dahi aşan yoğunlukta ve verimlilikte bir fuar gerçekleştirdik. 70’in üzerinde ülkeye CTP (cam elyaf takviyeli polyester) boru satışı yapan bir firma olarak, Libya pazarı ile ilgili planlamamızı ve isteğimizi önemli derecede artırdık. Libya altyapı pazarının görülür haldeki potansiyelini realize edecek adımları atacağız.”

Alumet Group İth. İhr. San. Ve Tic. Ltd. Şti. Genel Müdürü Muhammed Bahçeli:

02.06.2023

“Libya pazarında 12 yıldır faaliyet göstermekteyiz. Bu yıl katıldığımız Libya Build 2023 fuarında ziyaretçilerle görüşmemiz sonucunda, ülkede istikrarın önceki yıllara göre daha iyi olduğunu ve inşaat sektöründe en kısa zamanda hareketlenme olacağını hissediyoruz.

Özok steelTeotech Firması Yöneticisi Tuna Can Rüzgar:

“Libya Build 2023 fuarında önemli işler gerçekleştirdik ve çeşitli anlaşmalar sağladık. Bu fuarın sektöre katkısı oldukça büyük oldu. Libya, inşaat sektöründe büyük bir potansiyele sahip bir ülke ve fuar, sektördeki son gelişmeleri takip etmek, yeni iş fırsatları bulmak ve işbirlikleri kurmak için mükemmel bir platform sağladı.”

Türkiye’de doğurganlık hızı 1.62; Türkiye’deki Suriyeli kadınların doğurganlık hızı 5.3

Prof. Dr. Ragıp Kutay KARACADIŞ

02 Haziran 2023 Cuma

Türkiye iki seçimle hem meclis hem de cumhurbaşkanını seçti. Seçimi değerlendirdiğimizde üç konu öne çıkıyor. Birincisi, ekonomik yapının halk üzerinde yarattığı olumsuzluk terör konusunun gerisinde kaldı ki bu da coğrafyanın getirisi...

İkincisi ise her ne kadar geride kalsa da bundan sonraki süreçte en çok konuşulacak konunun ekonominin durumu olacağı... Son olarak ise bu iç politik değerlendirmelerin dış politika konularına da doğrudan etkisinin olacağıdır. Bu etkinin ilk ayağını geçici koruma statüsündeki Suriyeliler oluşturuyor.

Bu konu güvenlik, ekonomik, sosyal ve demografik tüm değerlendirmeleri içerisinde barındırıyor. Ülkesi dışına göç eden Suriyelilerin yüzde 50’si Türkiye’ye gelmiştir. Türkiye’de kayıt altına alınmış Suriyeli sayısı toplam 3 milyon 373 bin 967 kişi. Türk nüfusuna oranı yüzde 3.81. Suriyeli genç nüfusun toplam Suriyeli sayısındaki oranı yüzde 19.08 olurken, 10 yaşın altındaki Suriyelilerin sayısı ise toplamın yüzde 29,42’si kadar. Tedirginlik veren konuların başında Suriyelilerin yalnızca yüzde 1.84’ünün kamplarda yaşaması geliyor. Diğerleri şehirlerde yaşıyor. Bu durum kontrolü sorunlu hale getiriyor.

Kilis, Hatay gibi şehirlerde yaşayan Suriyelilerin nüfusa oranının büyüklüğü şehirlerin yönetimini zorlaştırıyor. Şehirlerde yaşayan Suriyelilerin yaşam koşullarının kötülüğü, uzun vadede, suç oranlarının artmasına ve bununla beraber sosyal sorunlara neden olacaktır. Ve bu da insanımızı güvensizliğe itiyor. Diğer bir sorun, Türkiye’nin yaş ortalaması 33.1 olurken, kayıtlı Suriyelilerin yaş ortalamasının 22.6 olması.

Suriyelilerin yaklaşık 1 milyon 300 bininin farklı iş kollarında çalıştığı görülmekte. Bu konu iki noktada sıkıntılı. Birincisi, genç işçi talebinin Suriyeliler üzerinden

yürütülmesi ki hem kayıtsız, ucuz çalıştırılarak sömürülen bir yapı ve devletin vergi kaybı hem de ülkemizdeki işsizlik sorununa çözümsüzlük yaratılıyor.

Gönderdiğiniz zaman iş gücü kaybının yaratacağı etki bu kişileri geri göndermenin en büyük zorluğu. Bunların yanında kayıt dışı ve ruhsatsız iş yeri açma ile yaratılan haksız rekabet, sağlık, eğitim ve güvenlik personeli istihdamının maliyeti gibi dolaylı maliyet ve kayıplar da cabası...

Konunun Türkiye'ye ekonomik maliyetinin toplamı konusunda çeşitli rakamlar ortaya atılmakta. Bu maliyet kişi başı olarak hesaplanmakta. Ancak Suriye ile olan ekonomik ilişkilerin kaybı ve Türkiye'nin güvenliği için Suriye'de konuşlanmadan dolayı ortaya çıkan askeri harcamalar, maliyeti çok daha yukarı çekiyor.

Bu durum salgın ve Ukrayna-Rusya kriziyle birleşince Türkiye ekonomisinde büyük yaralar açtı. Bunun bedelini halk olarak ödüyoruz. Tüm bunları geride bırakacak sorun ise demografik değişimin gelecekte yaratacağı kargaşa olacaktır. Bugün Türkiye'deki Suriyelilerin yarısı 0-18 yaş, 1 milyon 200 bini ise 19-39 yaş arasında. Doğurganlık yaş grubundaki kadın sayısı 785 bin 561'dir. Türkiye'de 2022 yılı verilerine göre doğurganlık hızı 1.62 oldu.

Bu durum, doğurganlığın nüfusun yenilenme düzeyi olan 2.10'un altında kaldığını gösteriyor. Suriye'de doğum hızı 2.7 olurken, Türkiye'deki Suriyeli kadınların doğurganlık hızı 5.3 seviyesinde. Bu oranın büyüklüğünün yanında "istenen doğurganlık" hızı 4.2. Demek ki, Türkiye'deki yaşam Suriyeliler için giderek daha kolay ve sürdürülebilir hale gelmiş. Dolayısıyla ne kadar kişiyi ülkesine geri gönderirseniz gönderin, bu nüfus artışıyla aynı sayılarla karşılaşmanız neredeyse kesin.

Bu durum ekonomik, sosyal ve siyasi yükün hiç eksilmemesi ve demografik yapının bozulması anlamı taşıyacaktır. Görünen o ki, geçici koruma altındaki Suriyelilerle ekonomik krizin derinleşmesi, işsizliğin artması, eğitim kalitesinin düşmesi, sağlık hizmetlerinin pahalılaşması anlamına geliyor. Suriyelilerle birlikte Türkiye'deki düzensiz göçmenleri de dikkate alırsak ekonomik, siyasi, sosyal ve güvenlik kaygılarımızın yükselmemesinin imkânı yok.

Abdulkadir Selvi

Yeni kabine yeni siyaset

KABİNE cumartesi günü akşam saat 22.00'de açıklanacak. Ancak kabineyle ilgili dengelerde değişiklikler var.

AK Parti MYK'da Numan Kurtulmuş, komisyonlardaki kritik denge nedeniyle milletvekillerinin istifa ettirilmemesi yönünde bir değerlendirme yapmıştı. Cumhurbaşkanı Erdoğan da, "En fazla 2-3 kişi olur" demişti. Bunun üzerine en az 3 en fazla 4 bakanın kabinede yer alacağı düşünülmüştü. Hatta benim de isimlerini yazdığım bakanların devam edeceği kanaati oluşmuştu. Cumhurbaşkanı kabine toplantısında bakanlara yaptıkları çalışmalarından dolayı teşekkür etmiş, "Meclis'te komisyonlardaki kritik riskten dolayı milletvekillerinin istifası söz konusu olmayacak. Yeni arkadaşlarla çalışmaya devam edeceğiz" demiş.

BAKAN NASIL ANLAMIŞ

Milletvekilleri bu konuşmayı hiçbir bakanın yeni kabinede yer almayacağı şeklinde değerlendirmiş. Cumhurbaşkanı yeni kabine kurup onlarla devam edecek diye düşünmüşler. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, siyasi tecrübesine yakışan bir konuşma yapmış. Cumhurbaşkanı Erdoğan'a şimdiye kadar verdiği görevler nedeniyle teşekkür etmiş.

Kabine ile ilgili yayınlanan listelere itibar etmeyin. Çünkü Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan başka kimse bilmiyor. Erdoğan da görüşmeler yapıyor, istişarelerde bulunuyor. Belli ki sonunda bir karar verecek. Yepyeni bir kabine olacak. Eski bakanlardan hiçbiri yeni kabinede yer almayacak diyen de var, son anda birkaç ismi kabineye alır diyen de.

YENİ SİYASİ KADRO

Önce AK Parti kulislerindeki havayı aktarayım. Erdoğan, üç dönem kuralını uygulayıp milletvekillerinin yüzde 65'ini yenilemişti. Kabinenin de yeni isimlerden kurulacağı ortaya çıktı. Bu durumda Erdoğan 21 yılın ardından partisini yeniliyor. Yeni bir siyasi

kadro ile yoluna devam ediyor. Aynen 3 Kasım 2002 seçimlerinden sonra olduğu gibi Türkiye'nin önüne yeni bir siyasi kadro çıkarıyor, yeni bir siyaset geliştiriyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Kökü mazide ati" sözünü çok sever. AK Parti'nin kökü mazide kalıyor ama yeni kadrolarla geleceğe yürüyor. Erdoğan bu yenilikleri yaparak 21 yıldır seçimleri kazanıyor. O nedenle Erdoğan'ı izlemekte yarar var.

EKONOMİ YÖNETİMİ MEHMET ŞİMŞEK'TE

Bu kabinede en önemli koltuklardan biri ekonomi yönetimi idi. Yerli, yabancı yatırımcı Mehmet Şimşek ekonomi yönetimini üstlenecek mi diye soruyordu. Mehmet Şimşek dün Cumhurbaşkanı Erdoğan'la iki kez görüştü ve sonunda ekonomi yönetimini üstlenmeye karar verdi.

Rahatça ekonomi yönetimi Mehmet Şimşek'te diyebiliriz. Bu seçimlerde AK Parti'yi en çok ekonomi zorladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan ekonominin başına Mehmet Şimşek'i getirerek çok önemli bir adım attı. Mehmet Şimşek'in ismi piyasalara moral oldu. Çünkü nasıl bir ekonomi modeli uygulanacağı önemliydi. Mehmet Şimşek'in reel ekonominin gereklerini yerine getireceği konusunda bir güven var. Geçmişte ekonomi yönetimindeki tercihleri piyasa dostu tercihlerdi. İç ve dış piyasalarda kendisine karşı büyük bir güven oluşmuştu. Şimşek'in Merkez Bankası yönetimi ve faiz konusunda güvenceye ihtiyacı vardı. Dün iki kez bir araya geldiği Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan o güvenceyi aldıktan sonra ekonomi yönetimini üstlenmeyi kabul etti.

İYİ PARTİ'DE NE OLUYOR

KILIÇDAROĞLU, yerel seçimlere Millet İttifakı ile girmek istiyor. Çünkü 28 Mayıs'taki seçim yenilgisinden sonra yerel seçimleri kazanıp bir başarıya imza atmaya ihtiyacı var. Başta İstanbul ve Ankara olmak üzere yerel seçimleri kazanabilmesi için İYİ Parti ve HDP'nin desteği şart. Saadet Partisi, DEVA, Gelecek ve Demokrat Parti'nin katkısına ihtiyacı var. Onların sırtından seçim kazanıp kendisini başarılı ilan edecek. Çünkü CHP'nin başında 10 yıl daha kalmakta kararlı.

MERAL AKŞENER'LE GÖRÜŞECEĞİM

Kılıçdaroğlu, 24-25 Haziran'daki İYİ Parti kongresinden sonra Meral Akşener'le görüşmeyi planlıyor. Akşener'e, Millet İttifakı'nı devam ettirelim teklifini götürecek.

İYİ PARTİ'DE HESAP ZAMANI

İYİ Parti'de ise farklı gelişmeler yaşanıyor. Kongreye giderken kimse seçimlerdeki başarısızlığın faturasını ödemek istemiyor. Millet İttifakı'nın kurulması, Meral Akşener'in kumar masası diye kalktığı masaya geri dönmesi için seferber olan Uğur Poyraz ve Bahadır Erdem bile, "Millet İttifakı bitmiştir" diye açıklama yaptılar. Ancak tecrübeli bir isim olan Cihan Paçacı'nın değerlendirmesi farklıydı. Paçacı, "Önümüzdeki dönemde ihtiyaç duyulursa ona göre değerlendiriliyor" diyor.

KILIÇDAROĞLU OYUN OYNADI

Bu ne demek?

Millet İttifakı'nı CHP ile İYİ Parti kurdu. Kılıçdaroğlu küçük partileri alarak 6'lı Masa'ya çevirdi. Sonra hepsini eşit hale getirdi. Kılıçdaroğlu bunu cumhurbaşkanı adaylığının masadan çıkması için yaptı. Akşener'i alınacak kararlarda yüzde 50 oranında yetki sahibi yapmak yerine altıda bir durumuna düşürdü. Bunda da başarılı oldu. Millet İttifakı'nın en büyük kazananı küçük partiler, en çok kaybedeni İYİ Parti oldu.

YENİ İTTİFAK

Yerel seçimlere giderken yeniden bir ittifak kurulmak istenirse İYİ Parti, CHP ile eşit olmak istiyor. Kararlarda yüzde 50 söz sahibi olmak istiyor.

DEMİRTAŞ YENİ SİYASETE HAZIRLANIYOR

SELAHATTİN Demirtaş'ın HDP yönetimini eleştirip aktif siyaseti bıraktığını açıklaması sürpriz oldu. Demirtaş sadece aktif siyaseti bıraktığını açıklamadı aynı zamanda HDP yönetimine çok ağır eleştirilerde bulundu.

Peki Selahattin Demirtaş, seçimden önce HDP'nin aldığı hangi karara itiraz etti?

HDP'nin Kemal Kılıçdaroğlu'nu desteklemesi için olağanüstü bir çaba gösterdi. Hatta HDP kararını açıklamadan önce "Yürü Bay Kemal" diye tweet attı.

HDP'nin Türk solu ile ittifak kurmasına öncülük yaptı.

Hatta Kılıçdaroğlu ile Ümit Özdağ arasında ittifak kurulmasını dahi destekledi.

E geriye ne kaldı?

Demirtaş ne yapıyor? Oturdular, yemeği birlikte yediler, sıra hesabı ödemeye gelince faturayı HDP yönetimine yıkıp kaçıyor.

Demirtaş aktif siyaseti bırakma kararıyla aslında yeni bir siyasete adım atıyor.

PKK'YA İTİRAZ EDİYOR MU

Ama işin kolayına kaçıyor. Terör ve şiddetle arasına mesafe koyabiliyor mu? HDP'yi eleştirmek kolay. Kandil'e tek bir söz edebiliyor mu? Yeni siyaset için öncelikle özeleştiri yapıp PKK terörüne itiraz etmesi gerekiyor.

7 Haziran'da bu millet HDP'yi yüzde 13 oy ve 80 milletvekili ile Meclis'e sokmuştu. Kandil 3 gün sonra ateşkesi bitirip savaş kararı aldığını açıkladı. Demirtaş o zaman itiraz etti mi? Hendek savaşları sırasında sesini çıkardı mı? Tam aksine Kobani olaylarında çağrı yaptı.

Esfender KORKMAZ

Dış açıklardan nasıl kurtuluruz?

Sık sık yazıyorum. Kısa dönemde dış açıklardan kurtulmanın yolu, Rusya ve Çin'den ithalatı yarı yarıya düşürmektir. Zira 2022 yılında dış ticaret açığının yüzde 80'ini, son çeyrekte de yüzde 60'ını bu iki ülkeye verdik. Hele Çin'e ihracatımız yok denecek seviyededir.

Bu iki ülkeden ithalatımızı, kotalar ve vergiler yoluyla elbette uluslararası sözleşmelere uygun olarak düşürürsek, üretimde ve tüketimde

bir sorun yaşamayız.

Ancak dış açıkları kalıcı olarak düşürmek için, üretimde kullanılan ve genelde yüzde 40 üstünde, ihracat malı üretiminde yüzde 70 üstünde olan ithal ham madde ve ara malı oranını da düşürmek gerekir.

Üretimde ve ihracat malı üretiminde ham madde ve ara malı ithalatını düşürmek için,

*Yatırım ve güven ortamı oluşturmak;

*Devletin geçici olarak piyasaya girmesi;

*İthalata ikame edilebilir kalitede ve vasıfta, ham madde üretimi ve ara malı üretimine yüksek teşvikler vermek, gerekiyor.

Demokrasi ve hukukun üstünlüğüne geçmek, istikrar programı hazırlamak, yatırımlara güven ortamı oluşturmak gerekir.

Dünkü medyada '*piyasalar Mehmet Şimşek'i bekliyor*' diye bir haber yer aldı. Gerçekte güven sorunu bir kişiye bağlı olmaz. Siyasi iktidarın istikrar programı hazırlaması gerekir.

Teşvikler için; Sanayi odaları, firmalar nezdinde anket yaparak;

Ham madde ve ara malı girdi ihtiyaçlarını, mevcut işletme kapasitesini,

Ham madde ve ara malı üretme imkanlarını; Yeni yatırım yapma eğilimlerini tespit etmek gerekir

Devlet; gübre ve kağıt üretimi ve benzerlerini doğrudan doğruya yapmalıdır.

Yine Devlet tarım, hayvancılık ve tohum işletmeleri kurmalı, tahıl üretiminde yol göstermeli, tohum ihtiyacını karşılamalıdır. Çiftçiye Türkiye şartlarına uygun olan ve verimli olan hayvan dağıtılmalıdır.

Et ve Süt Kurumu, her ilde bir şube açmalı; üreticiden hayvanı doğrudan satın almalı, tüketiciye işletme giderlerini karşılayacak fiyattan, spekülasyonu önlemek için gerektiğinde zararına satış yapmalı ve zarar sosyalize edilmeli yani hazine tarafından karşılanmalıdır.

Ham madde teşvikleri, üretimden önce kredi desteği ile ve üretimden sonra, toplam üretim değerinin en az yüzde 20'si oranında nakit olarak verilmelidir. Teşvikler ve uygulama Sayıştay tarafından denetlenmelidir.

Bilgi, teknoloji, sermaye, nitelikli eleman temini, Ar-Ge birimi oluşturma gibi alanlarda teşvik destek mekanizmaları, il sanayi odaları aracılığı ile Hazine tarafından verilmelidir.

Devlet ve özel sektör yatırımlarını yönlendirmek ve teşvik etmek için, planlama yapmak gerekir. Yerli ve yabancı sermaye önünü görmeden yatırım yapmıyor. Planlama yarını da planlamak demektir.

Ayrıca bu planlara uygun yıllık programlar olmalıdır.

Sabah Gazetesi Başyazarı Mehmet Barlas hayatını kaybetti

Sabah gazetesi yazarı Mehmet Barlas, 81 yaşında hayatını kaybetti.

Sabah gazetesinin başyazarı Mehmet Barlas, 81 yaşında hayatını kaybetti. Ölüm haberi, gazeteci İsa Tatlıcan'ın sosyal medya hesabından yaptığı paylaşım ile duyuruldu.

İsa Tatlıcan'ın paylaşımında şu ifadeler yer aldı:

"Sabah gazetesi başyazarı Mehmet Barlas'ı kaybettik. Okurlarının, ailesinin ve tüm sevenlerinin başı sağolsun."

İsa Tatlıcan

@isatatlican · Takip et

Sabah gazetesi başyazarı Mehmet Barlas'ı kaybettik.
Okurlarının, ailesinin ve tüm sevenlerinin başı sağolsun

İstanbul, Türkiye tarafından ÖS 11:22 - 1 Haz 2023

MEHMET BARLAS KİMDİR?

Mehmet Barlas, 1942 yılında Ankara'da doğdu. 1971 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Öğrencilik döneminde Türkiye Milli Talebe Federasyonu'nda basın komisyonu başkanlığı yaptı. Gazetecilik kariyerine ise babasının kurucusu olduğu Son Havadis gazetesinde başladı. Profesyonel gazetecilik hayatına Cumhuriyet gazetesinde devam etti. Ancak 12 Mart Muhtırası

sonrasında gazeteden ayrılmak zorunda kaldı. Daha sonra İsmail Cem'in genel müdürlüğü döneminde TRT'de iç ve dış haberler danışmanlığı görevini üstlendi. Mehmet Barlas, Türkiye'de yayımlanan birçok gazetede köşe yazarlığı yaptı. Bunlar arasında Son Havadis, Cumhuriyet, Resmî Gazete, Günaydın, Milliyet, Güneş, Tercüman, Hürriyet, Türkiye, Sabah, Yeni Şafak, Zaman, Star, Akşam ve Posta gazeteleri yer almaktadır.

Sabah gazetesinde uzun yıllardır köşe yazarlığı yapan Mehmet Barlas, aynı zamanda Star TV, atv, Show TV ve TGRT gibi televizyon kanallarında günlük haber yorumculuğu görevini üstlendi. 2003 yılında kızı Ela Barlas ile birlikte haber programı hazırladı ve sundu. Ayrıca 2008 yılında kısa bir süre atv'de ana haber bültenini sunuculuğunu üstlendi. NTV televizyon kanalında ise Emre Kongar ile birlikte "Yorum Farkı" adında bir program yaptı. NTV'de ve NTV Radyo'da Oğuz Haksever ile birlikte "Makam Farkı" adlı programı sunan Mehmet Barlas, aynı zamanda Okan Üniversitesi mütevelli heyeti üyesi görevinde bulundu.

ÖZEL YAŞAMI

Mehmet Barlas, 1968 yılında Canan Barlas ile evlendi. Çiftin bu evlilikten iki çocuğu oldu.

MEHMET BARLAS'IN HAYATINI KAYBETME NEDENİ

Bir süredir tedavi görmekte olan Mehmet Barlas, sağlık sorunları nedeniyle 81 yaşında hayatını kaybetti.